

การกำจัดขยะด้วยไส้เดือนดิน

ปรมินทร์ อ่อนมณีเลิศ
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ กรมอนามัย

ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ได้ดำเนินงานเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล ด้วยโครงการ GREEN & CLEAN Hospital ตามนโยบายการปฏิบัติภายใต้ยุทธศาสตร์ ความเป็นเลิศ ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค (P & P Excellence) เพื่อให้เกิดการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นมาตรฐานเดียวกันงานโภชนาการ รพ.ส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ให้บริการอาหารคนไข้และผู้รับบริการที่เกี่ยวข้อง ในทุกๆวัน มีการผลิตอาหารในทุกชั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ เมื่อวัตถุดิบประเภทผักผลไม้แล้วจะทิ้งเศษผักผลไม้ลงถังขยะเศษอาหารซึ่งมีการคัดแยกขยะ (ขยะเปียก ขยะแห้ง) และนำไปรวมที่จุดคัดแยกขยะอย่างถูกสุขลักษณะ งานโภชนาการได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาการเกิดขยะที่มีอยู่และประสงค์ที่จะกำจัดเศษอาหารด้วยวิธีทางธรรมชาติเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงพยาบาล การจัดการขยะอินทรีย์ที่เกิดจากกระบวนการผลิตอาหารโดยใช้ไส้เดือนดิน เป็นวิธีที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการทางธรรมชาติที่สามารถทำได้ง่ายและต้นทุนต่ำ รวมถึงเศษผักผลไม้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยเห็นจากโครงการพระราชดำริต่างๆ การกำจัดขยะด้วยไส้เดือนดินเพื่อลดปริมาณขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษผักผลไม้จากการเตรียมวัตถุดิบอาหารคนไข้ประจำวัน เป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับ জনท.ศูนย์ฯ เครือข่าย ชมรมต่างๆ และ นศ.ฝึกงาน **ผลที่ได้รับ** 1) จากการประเมินประสิทธิภาพในการกำจัดเศษผักผลไม้ด้วยไส้เดือนดิน โดยตรวจสอบปริมาณการทิ้งขยะในแต่ละวัน พบว่าปริมาณลดลง ซึ่งช่วยลดปริมาณขยะจากหน่วยงานได้อย่างชัดเจน การคัดแยกขยะทำได้มากขึ้น เนื่องจากระหว่างการเตรียมวัตถุดิบอาหารจะเลือกเฉพาะเศษผักผลไม้ใส่ในกะละมังแยกต่างหาก และนำไปเทลงในอ่างปูนซีเมนต์ทุกครั้ง 2) เจ้าหน้าที่งานโภชนาการได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง นำผลการปฏิบัติที่ได้มานำเสนอในมหกรรมกาดก้อมคุณภาพในกลุ่ม KM ของศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 23 พ.ย. 2560 **โอกาสในการพัฒนาต่อ** 1) การตรวจสอบปริมาณขยะ แม้ว่ามีปริมาณขยะจากเศษผักผลไม้ลดลงอย่างชัดเจน เพราะนำไปย่อยสลายด้วยไส้เดือนดินจนหมด แต่ไม่ได้มีการชั่งและบันทึกปริมาณขยะรวมทั้งทิ้งในแต่ละวันเปรียบเทียบก่อนและหลัง รวมถึงไม่ได้ชั่งปริมาณเศษผักผลไม้ที่นำไปย่อยสลาย ประเด็นนี้สามารถพัฒนาต่อและรวบรวมเป็นยอดปริมาณขยะที่ลดลงต่อไปได้ 2) น้ำหมักมูลไส้เดือนดินที่ได้จากการย่อยสลาย สามารถนำไปผสมน้ำรดน้ำต้นไม้ และปุ๋ยไส้เดือนนำไปผสมดินปลูกพืชผักได้ แต่ยังคงอยู่ในระหว่างการทดลองใช้ว่าสามารถทดแทนปุ๋ยหรือวัสดุอื่นที่เข้าร่วมในการปลูกพืชได้ดีเพียงใด